

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
20 ЛИСТОПАДА 2020 РОКУ**

ХАРКІВ – 2020

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 7 від 19.11.2020 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 20 листопада 2020 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 125 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2020.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2020.
© Васильєва М.П., 2020.

Пластун Т.І. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРИТ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї.....	83
Плахотнік Д.В. ЩОДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	87
Попова В.В. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДАХ.....	88
Сех М.І. ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	92
Тепляк А.М. З ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	96
Шерстньова М.С. ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ І ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ВЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН ПІДЛІТКАМИ.....	101
ПУБЛІКАЦІЇ здобувачів вищої освіти (частина друга).....	107
Авдашкова А.І. АНАЛІЗ ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ЯПОНІЇ.....	107
Барбіна Ю.Ю. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	108
Буркова М.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СМЕЙНОГО ЖИТТЯ У ДІТЕЙ-СИРИТ В ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДАХ.....	109
Владимиров Д.І. ФОРМИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗІ СТАРШОКЛАСНИКАМИ.....	109
Галас Т.В. ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ.....	111
Гольфельд Т.Г. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД: СУТЬ, ЗНАЧЕННЯ.....	111
Дерев'янюк Г.О. АНАЛІЗ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ І МОЛОДІ.....	112
Довбня О.В. БУЛІНГ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЕРЕД ПІДЛІТКІВ.....	113
Комишан Т.О. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ЗДО.....	114

«Планета 7-Я»; 8) проведення профілактично-просвітницьких занять, виховних годин, лекцій, екскурсій для учнів; 9) залучення підлітків до суспільно корисної праці, розширення кола життєвих інтересів, не пов'язаних із вживанням наркотиків, алкоголю, тютюнопалінням та іншими шкідливими звичками; залучення до волонтерської діяльності, участі в суспільному житті громади.

Однак, карантин, дистанційне навчання, самоізоляція, поява великої кількості вільного часу, невміння самоорганізувати змістовне дозвілля загострили проблему вживання наркотичних речовин молоддю. Безліч адрес телеграм каналів на фасадах будинків, реклама в соціальних мережах зробили наркотики ще доступнішими, що безперечно викликає занепокоєння як батьків, так і педагогічних працівників. Тому, побудована система профілактики вживання наркотичних речовин на рівні закладів загальної середньої освіти потребує розробки й запровадження дистанційних профілактичних заходів, враховуючи зміни, які запроваджено у зв'язку з поширенням коронавірусної інфекції.

Список використаних джерел:

1. Міжнародні стандарти з профілактики вживання наркотиків. Vienna: United Nations Office in Drugs and Crime. 2015. 38 с. Режим доступу: <https://udpu.edu.ua/images/news/old/2018/09/06/3742/files/mijnarodni-standarti-z-profilaktiki-281-29.pdf>
2. Звіт щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні за 2019 рік (за даними 2018 року). К., 2019. 41 с. Режим доступу: https://cmhmda.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/Zvit_shchodo_narkotychnoi_ta_alkoholnoi_sytuatsii_v_Ukraini_za_2019_rik.pdf
3. Комплексна програма з профілактики наркотичних та алкогольних проблем, зорієнтована на учнів 1-11 класів, їх батьків та персонал загальноосвітніх закладів I – III ступенів навчання: Загальний виклад програми профілактичних дій / Вієвський А.М., Лепеха К.І., Балакірева О.М., Дивак В.В., Дмитришина Н.А., Жданова М.П., Олійник І.М., Панок В.Г., Сидяк С.В. К., 2014. 38 с.
4. Комплексна програма з протидії поширенню наркоманії та зменшенню шкоди від вживання психоактивних речовин у м. Харкові «Чисте місто» на 2019-2020 роки. Режим доступу: <http://kharkiv.rocks/reestr/680256>.

Пластун Т.І.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРІТ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент Кабусь Н.Д.

Анотація. У статті розкрито поняття «прийомна сім'я», яка виступає ефективною формою влаштування дітей-сиріт та створює найкращі умови для виховання, розвитку та соціалізації дитини у сімейному оточенні; визначено соціальну реабілітацію дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї як комплекс заходів, спрямованих на відновлення порушених чи втрачених дитиною-сиротою суспільних і родинних зв'язків та відносин; дано авторське визначення поняття «професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї»; виділено компоненти готовності майбутніх соціальних працівників до реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї: когнітивний, мотиваційно-особистісний та діяльнісний; розроблено та експериментально перевірено комплекс засобів підготовки майбутніх соціальних працівників до реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї, до складу якого входять лекційні, семінарські та

виховні заняття, що сприяють засвоєнню здобувачами основних теоретичних положень та практичних умінь.

Ключові слова: дитина-сирота, прийомна сім'я, соціальний працівник, соціально-педагогічна реабілітація, професійна підготовка, професійна готовність.

Plastun T.I. Practical Aspects of Preparation of Future Social Workers for Social Rehabilitation of Orphan Children in a Foster Family

Annotation: In article the concept "family" which acts as an effective form of child placement and creates the best conditions for education, development and socialization of the child in a family environment is opened; social rehabilitation of orphan children in the conditions of a foster home as a complex of the actions directed to restoration of the public and family relations and the relations broken or lost by the orphan child is defined; author's definition of the concept "vocational training of future social workers to work on rehabilitation of orphan children in the conditions of a foster home" is given; components of readiness of future social workers for rehabilitation of orphan children in the conditions of a foster home are allocated: cognitive, motivational and personal and activity; the complex of means of training of future social workers for rehabilitation of orphan children in the conditions of a foster home which part the lecture, seminar and practical training promoting assimilation by applicants of the basic theoretical provisions and practical abilities is developed and experimentally checked.

Keywords: orphan child, foster home, social worker, social and pedagogical rehabilitation, vocational training, professional readiness.

Постановка проблеми. Останнім часом в Україні спостерігається загальне поширення такого негативного явища, як соціальне сирітство, адже завжди були і є діти, які з тих чи інших причин залишились без батьківського піклування, тому їхнє виховання надалі покладено на суспільство, державу, заклади освіти або прийомну сім'ю.

Тільки сім'я здатна забезпечити задоволення основних потреб дитини, надавати стимули для її подальшого розвитку, створювати стабільну атмосферу. Якщо не існує можливості для дитини жити з рідними батьками, найкраща альтернатива - прийомна сім'я. Інші форми влаштування дітей-сиріт неспроможні створити умови виховання та соціалізації дитини у сімейному оточенні, сформувати сімейні цінності. Але перед прийомними батьками виникають труднощі та ускладнення у стосунках з прийомними дітьми. Це набуло статусу найгострішої, масової і соціально небезпечної проблеми національного значення, вирішення якої потребує розробку ефективних форм, методів та технологій соціальної реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї.

При цьому, ефективність процесу реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї, залежить від комплексного підходу та професіоналізму суб'єктів реабілітаційного впливу.

З метою організації результативної роботи з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї, розвитку сімейних форм виховання, удосконалення системи соціальної роботи з сім'ями, що мають дітей-сиріт і перебувають у складних життєвих обставинах, необхідно забезпечити якісну підготовку майбутніх соціальних працівників до реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури показав, що питання професійної підготовки фахівців соціальної галузі розкрито у працях Р. Вайноли [1], М. Васильєвої [2], І. Романової [2], З. Фалінської [8]. Окремі аспекти реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї висвітлено в роботах Л. Міщик [4], Н. Шпиг [10]. Проблему підготовки майбутніх соціальних працівників до реабілітаційної роботи з дітьми-сиротами в умовах прийомної сім'ї вивчали Г. Бевз [5], В. Кузьмінський [5], Г.Лактіонової [7], Ж. Петрович [7].

Проте, недостатньо розробленими залишилися практичні аспекти роботи соціального працівника з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї, що потребує удосконалення комплексу засобів підготовки майбутніх соціальних працівників до визначеної проблеми.

Метою статті є розробка та експериментальна перевірка комплексу засобів підготовки майбутніх соціальних працівників до реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України “Про охорону дитинства” прийомна сім'я – це сім'я, яка добровільно взяла із закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, від 1-го до 4-х дітей на виховання та спільне проживання [3].

Перевага прийомної сім'ї над іншими формами влаштування дітей-сиріт проявляється у забезпеченні належних умов для виховання та розвитку в сімейному оточенні дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Сьогодні інститут прийомної сім'ї в Україні виступає кращим зразком міжнародного досвіду захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що надає можливість на здійснення соціальної реабілітації та захисту для кожної зі сторін.

Аналіз положень наукових праць Т. Алексеенко [6], Є. Холостової [9], Н. Шпиг [10] дозволив визначити соціальну реабілітацію дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї як комплекс педагогічних, психологічних, медичних, правових заходів, спрямованих на відновлення порушених чи втрачених дитиною-сиротою суспільних і родинних зв'язків та відносин, формування у неї позитивного ставлення до життя, навчання, соціалізації.

Метою соціальної реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї є повернення дитини-сироти до родинного оточення, формування у неї сімейних цінностей, навичок суспільно-корисної діяльності.

Аналіз теоретико-методичних питань підготовки соціальних працівників у наукових працях Р. Вайноли [1], М. Васильєвої [2], І. Романової [2], З. Фалінської [8] дозволив сформулювати поняття «професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї» як процес набуття здобувачами під час навчання у закладі вищої освіти необхідних знань, умінь, навичок, досвіду щодо особливостей здійснення реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї, а також можливості відтворювати їх у майбутній професійній діяльності.

Результатом процесу підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї визначено готовність здобувачів до здійснення такої роботи. Ми розглядаємо готовність майбутніх соціальних працівників до реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї як сукупність знань, умінь та навичок, що сприяють ефективній реалізації набутих професійних компетенцій соціальної спрямованості (соціальна опіка, соціальний патронаж, соціальна допомога.).

Нами виділено наступні компоненти готовності майбутніх соціальних працівників до реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї: когнітивний (оволодіння теоретичними знаннями з реабілітації дітей-сиріт; освоєння психологічних, фізіологічних особливостей дітей-сиріт; вивчення методів, засобів та технологій реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї), мотиваційно-особистісний (формування у майбутніх соціальних працівників спонукань до професійної діяльності з реабілітації дітей-сиріт та професійних цінностей, що забезпечують успішність діяльності майбутніх соціальних працівників з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї) та діяльнісний (оволодіння вміннями і навичками застосовувати на практиці прийоми та методи роботи соціального працівника з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї).

На основі проведеного аналізу теоретичних джерел нами було розроблено комплекс засобів підготовки майбутніх соціальних працівників з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї до складу якого входять лекційні, семінарсько-практичні заняття та позааудиторна робота (майстер-класи, вікторини, ігри тощо), що сприяють засвоєнню

здобувачами основ теоретичної та практичної діяльності із дітьми-сиротами в умовах прийомної сім'ї.

Експериментальна перевірка комплексу засобів підготовки майбутніх соціальних працівників з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї, проводилось на трьох взаємопов'язаних етапах: 1) констатувальний; 2) формувальний; 3) контрольний.

На констатувальному етапі з метою визначення рівня готовності майбутніх соціальних працівників до реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї було визначено критерії та показники: когнітивний (формування системи теоретико-практичних знань про соціальну реабілітацію та її етапи, про особливості та технологію соціально-педагогічної роботи з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї); мотиваційно-особистісний (сформованість у здобувачів пізнавальних та соціальних мотивів майбутньої роботи з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї); діяльнісний (рівень сформованості практичних умінь та навичок здійснення роботи з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї).

На другому формувальному етапі експериментальної роботи впроваджувався комплекс засобів, який був заснований на лекційних заняттях: «Педагогічні умови соціально-правового захисту дітей-сиріт в умовах прийомної родини», семінарських заняттях: «Практичне використання гри як засобу реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї» під час, якого програвалися різноманітні соціально-педагогічні ситуації та опрацьовувались різноманітні техніки використання гри як засобу реабілітації дітей-сиріт, виховних заходах зі здобувачами з метою мотивування до навчальної діяльності з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї на тему «Сімейні цінності», «Інноваційні форми і методи роботи з дітьми-сиротами» тощо.

Третій контрольний етап експериментального дослідження, окрім проведення повторної діагностики, мав за мету перевірку практичних навичок здобувачів експериментальної групи (32-СР).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, все вищезазначене вказує на те, що заклади вищої освіти, які здійснюють підготовку майбутніх соціальних працівників, мають безліч можливостей для налагодження якісної роботи з підготовки майбутніх соціальних працівників до реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї. Перспективним напрямом подальшої дослідницької діяльності є розробка навчально-методичного забезпечення з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї.

Список використаних джерел:

1. Вайнола Р.Х. Особливості професійної підготовки майбутнього педагога в контексті особистісного підходу. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Київ: Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2006. С. 61-70.
2. Васильєва М.П., Романова І.А. Використання сучасних дидактичних методів у підготовці майбутніх соціальних працівників. Інноваційна педагогіка. 2019. Том. 2. № 13. С. 187-190.
3. Закон України «Про охорону дитинства» від 09.08.2019. р. № 2402- III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 30. Ст. 142.
4. Міщик Л.І. Деякі аспекти професійної підготовки соціального педагога до профілактики соціального сирітства. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2014. вип. 6. С. 74-78.
5. Приймна сім'я: методика створення і соціального супроводу: науково-методичний посібник / за заг. ред. Г.М. Бєвз, В.О. Кузьмінський, О.І. Нескучаєва. Київ: Центр стратегічної підтримки, 2003. 92 с.
6. Робота з сім'ями, які потребують професійної соціально-педагогічної підтримки / за заг. ред. Т.Ф. Алексеєнко. Київ: Основа-Принт, 2007. 128с.
7. Створення та соціальний супровід прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу: навч.-метод. комплекс / за заг. ред. Г.М. Лактіонової, Ж.В. Петрочко. Київ: Науковий світ, 2006. 270 с.

8. Фалинська З.З. Практична підготовка майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах / Зоряна Зенонівна Фалинська: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2006. 284 с.
9. Холостова Е.И., Дементьева Н.Ф. Социальная реабилитация: учеб. пособие. Москва: Издательско-торговая корпорация Дашков и Ко, 2006. 340с.
10. Шпиг Н. О. Робота соціального педагога загальноосвітньої школи з прийомними сім'ями: технологічний аспект. Психолого-педагогічні науки. 2014. № 4. С.141-145.

Плахотнік Д.В.

аспірант кафедри початкової і професійної освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

ЩОДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Розвиток інформаційних технологій сприяє формуванню нового ринку товарів та послуг. Інформація стає рушійною силою сучасного суспільства та набуває все більшого значення. Зазначені процеси пронизують всі сфери життєдіяльності громадян. Конституція України закріплює право кожного володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Держава гарантує юрисдикційні форми захисту прав інтелектуальної власності, зокрема, шляхом звернення до уповноважених органів (судів, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, нотаріусів), та неюрисдикційні (самозахист).

Проте, через невелику обізнаність громадян у чинному законодавстві, відсутність єдиного кодифікованого акта, який регулює правовідносини у сфері інтелектуальної власності, розпорошеність норм законодавства досить часто виникають складнощі при оформленні правовстановлюючих документів на об'єкти інтелектуальної власності. Крім того, на певні об'єкти інтелектуальної власності правова охорона надається лише за наявності визначених законодавством умов (наприклад, винахід має відповідати умовам патентоздатності). Отже, виникає потреба у наданні юридичної допомоги, оскільки, крім створення об'єкта інтелектуальної власності, необхідно також забезпечити його правовий захист.

За порушення прав інтелектуальної власності законодавством передбачена кримінальна, адміністративна та цивільна відповідальність. Для належної кваліфікації зазначеного діяння необхідно правильно встановити обставини та мати необхідні знання з права інтелектуальної власності. Проте, не всі правоохоронні органи, які здійснюють досудове розслідування, мають у своєму штаті юриста з інтелектуальної власності. Отже, громадяни, підприємства, органи державної влади та органи місцевого самоврядування потребують кваліфікованих юристів у сфері захисту прав інтелектуальної власності, які забезпечать виконання поставлених завдань. Тому доцільно забезпечити підвищення кваліфікації працівників зазначених органів за відповідною спеціальністю.

Ураховуючи, що вища освіта у сфері інтелектуальної власності набула великого попиту, доцільним є розширення системи вищої освіти шляхом створення спеціалізованих інститутів, факультетів і кафедр, які б здійснювали підготовку здобувачів юридичної освіти в сфері захисту прав інтелектуальної власності.

Погоджуємося з тими науковцями, які наголошують на тому, що в межах підготовки фахівця за спеціальністю «Інтелектуальна власність» необхідно передбачити можливість вивчення дисциплін такого спрямування, як трансфер технологій, економіка інтелектуальної власності, право інтелектуальної власності в мережі Інтернет, управління інтелектуальною власністю, правова охорона прав на винаходи та корисні моделі, охорона прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності, договори в праві інтелектуальної власності,